

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND“THE WHITERUTHENIAN NEWSPAPER
„THE FATHERLAND“LE JOURNAL BIELORUSSIEN
„LA PATRIE“

№ 10-11 (141-142)

Нядзеля 15 сакавіка 1953 г.

ГОД ВЫДАННЯ 7

Памяці стваральнікау нашае дзяржаунасьці

ДА 89-АЙ ГАДАВІНЫ СЪМЕРЦІ КАСТУСІ КАЛІНОЎСКАГА, 25-АЙ ГАДАВІНЫ СЪМЕРЦІ ПЕТРЫ КРЭЧЭУСКАГА И 10-АЙ ГАДАВІНЫ СЪМЕРЦІ ВАСІЛЬ ЗАХАРКІ

Месяц сакавік у жыцьці Беларускага Народу зьяўляецца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

2 сакавіка 1525 году беларускі вучоны доктар Францышак Скарына, па доўгім вандраваньні па саёвеце, зрабіўшы ўжо на чужыне вялікую славу беларускай культуры, выдрукаваўшы беларускую кніжку трэйцій у Эўропе, павяртае на Батцкаўшчыну і 25 сакавіка 1525 году закладае ў Вільні друкарню, а потым ён або ягоны вучні із сталіцы Беларусі перакідаюць свае аддзелы ў Полацак, Менск, Магілёў, Нясвіж, Любчы, Заслаўе, Слуцак, Пінск, Заблудава, Супрасль, Еўя, Күцелянск, Горадню, Буйніцк, а навет у Маскву.

У гісторыі культуры друкарская справа ўважаецца найвялікшым вынаходніцтвам і дасягненнем, як для поступу самой культуры, гэтак і цывілізацыі. Лёгка тады ўявіць, якое значынне мела для нас, Беларусаў, дата 25 сакавіка 1525 году, калі прыўмем пад увагу такі размах друкарства на Беларусі ды яшчэ й тое, што беларуская друкарня вып�радзіла польскую на 22 гады, а расейскую на 80 гадоў.

Біяспречна толькі дзякуючы друкарскай акцыі Скарыны беларуская культура ўзносіцца на такую вышыню і мова беларускай рэбіца дыпламатичнай мовай на цэлым Усходзе Эўропы.

Пётр Крэчэўскі ў сваіх працы «Замежная Беларусь» (Прага, 1926 год) робіць выснову, што беларуская мова захавалася нам у сваіх крыштальна чысьціні і на бывае зусім затлантана на шымні элоснымі суседзямі і акупантамі пры их найвялікшых высялках гэтага дадзенага тады.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

25 сакавіка 1525 году зьяўляецца таму для нас датай вялікага съвята трывумфу беларускай культуры.

З днём 25 сакавіка супадае другое нашае вялікое радаснае съвята — абвешчаныя Беларусі суверэнай дэмакратычнай Рэспублікай.

Дзень абвешчаныя Незалежнасці Беларусі прыпаў якраз на 400 гадавіну юбілею друкарства на Беларусі. Збежчнасць у час двух вялікіх съвятаў крэпасць у сабе якуюсь глыбокую сымбаліку.

Так як дата 25 сакавіка 1925 году зьяўлялася творчым і кансалідуючым дзейнікам і трывумфам беларускай культуры, так 25 сакавіка 1918 году ёсьці такім-жатворчым і кансалідуючым дзейнікам і трывумфам беларускай палітычнай думкі.

Кажуць яшчэ, што ў гісторыі наауглубаўшыся якіхсьці выпадковых зьявішчаў, а што ўсё мае свае падставы і заеконамернасць.

Задарона друку ў беларускай мове ў 1867 годзе пратыравала на больш 30 год. У пачатку XX стагодзіння ён вырыбаецца праз залізныя лангуці навіолі і беларуская кніга друкуецца нелегальна, а ў 1905 годзе беларускі друк трывумфуе, атрымаўшы права легальнасці.

За чэцверць веку затым беларускі друк, беларуская літаратура так размахнулася, што яна наўвыраздзіла на малявікі народы, маючыя палітычную незалежнасць, і сінія спыніць беларускі друк і літаратуру на ўстаноўленыя сілі.

У 35-ую гадавіну абвешчаныя суверэніці Беларусі ідэя нашай палітычнай незалежнасці, на гэдзячы на тое, што ў 1918 годзе яна на зреалізавалася поўнасцю, эвалюцыяніе на менишы шырокімі крокамі, як эвалюцыянавала нашае друкарства.

Сымболіка збежчнасці даты нашых двух вялікіх съвятаў трывумфа на ёсьці містыкай, а сацыяльна-палітычнай заеконамернасцю, якад мае сваю лёгкіцу. Таму распачаўшыся прыродна працэс мусіцца дайсыці да свайго лягічнага канца — да дасягнення свае канчальнае мэты.

Прэзыдэнт Пётр Крэчэўскі

Прэзыдэнт Васіль Захарка

Васіль Захарка

НА ВЕРНАЙ СЛУЖБЕ БАЦЬКАЎШЧЫНЕ І НАРОДУ

Дзесяць год таму назад ад працы ён пакідае пасаду настаўніка і нас у вечнасці адзін з найвялікіх ідзе на працу пісарам.

15 кастрыйніка 1898 году, пакліканы на вайсковую службу, вытрымлівае эзамен на «зайці на венага чыноўніка», далей эзамен на праграме венага-конкэрскага вучылішча. Па чатырохгадовым тэрміне быў змаганы за нашу вызвольную працу.

Пісары на так цесных балонах нашае газеты аб Захарку вельмі цяжка. Трэба было-б напісаць аб ім мо' не адзін том. Ягона манаграфія, так бліскуча постаці, як волата — змагара, як «тыгра», адданага змаганью за нашу вызвольную працу, як празорлівая палітыка і як чалавека высокай маралі — была-б цэнным падручнікам для ўзгледавання нашае моладзі на прыкладзе ягонай жыццёвой практикі. Пакуль-ж яны на ўстаноўленыя гэтым зрабіць, хай будуть хоць гэтых пару кароткіх радкоў малененькім прамен-чыкам і маленкім вінком на ягону, сяняння ад нас далёку і далёку ад Батцкаўшчыны, магілу ў дзень дзесятага гадавіны ягонае съмерці.

*
Радзіўся Васіль Захарка 1 красавіка 1877 году ў вёсцы Дабрасельцах у Горадзенскім чыніні.

Маладыя гады былі цяжкія. Хлопець рваўся да наўку, бацькі — сяляне былі бедны. На шаснадцатым годзе жыцця застаўся да таго круглым сірато, маючы пад сваім апекай систру і двух братоў. Шаснадццатагодовы Васіль улетку вёў гаспадарку, — узімку вучыўся.

У 1895 годзе ён вытрымлівае эзамен на царкоўна-прыходскога вучыцеля і атрымаў працу. Аднак царкоўна-прыходскі школы плацілі настаўнікамі міэрна і да таго толькі падчас вучобы. Зрабіць некая ашчаднасці для далейшых студыяў было немагчыма, а Захарка марыў аб новішчы сакратара Цэнтральнай Беларускай панявоненага народу, ён належыць да «Беларускай Сацыялістычнай Грамады».

22 кастрыйніка 1917 году ён бярэ актыўны ўздел у арганізацыі зіезду беларускіх вайскавікоў заходнага фронту. 5 лістапада гэтага-ж году абыймае становішча сакратара Цэнтральнай Беларускай панявоненага народу, ён належыць да «Беларускай Сацыялістычнай Грамады».

Заканчэнніе на 2 балоне)

шымні элоснымі суседзямі і акупантамі пры их найвялікшых высялках гэтага дадзенага тады.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца якімсьці асаблівым відзначеннем, на яго прыпадаюць два найважлівейшыя беларускія съвятыя радасці і трывалыя сумныя гадавіны.

Дзень 25 Сакавіка, як дата здвоеных Народу зьяўляеца

Васіль Захарка

(Заканчэнне)

Ен-жа станоўча аддкінуў прапазыцію ла ўсякія прамовы над магілай. Шматлікія супрацоўніцтва з Немцамі.

Жывучы пад Прагай у беднаце, у галіне, Захарка, як тыгър, змагаўся супраць абурзіннем даведаліся, што разьвітыя слова з Прэзыдэнтам Беларусі ім сказаць ня можна. Атмасфера была нязвычайна ціжкая. Яна аслабіла згусцілася, калі начапілі спускаса труну ў дамавіну. У гэтыя мамэнт інж. М. Абрамчык, праравашыўся да матілы, аднак пра-мові. За ім, гэткім-жа «рэвалюцыйным» способам, прамові прадстаўнік ад украінскай моладзі. У радох наваком магілы хтось забеўгаў. Замятусіліся. Прафесар Мазэла (пазнейшы прэм'ер украінскага эзгильнага ўраду), што быў прыгатаваўся гаварыць, сказаў толькі наступныя слова: «Нічога, мы шчэ будзем маты оказыя промовіты іншым разом».

Зашараходзілі аб пясок рыдлі. Міхал Забейда-Суміцкі зь інж. Васілем Русаком выносли на руках самлеўшую Ларысу Геніюш.

Нямецкая цензура абрэзала артыкулы-нікрапею ў беларускіх газетах, выкідаючы з іх усё тое, што съветыла аб велічы Захаркі, каб не зварухнулася мацней сэрцы Беларусі, а да Беларусі — «Генэралькомісарыту флю Вайсрута-нікай якой ён звязаўляўся праз усё сваё жыццё».

Пахаваны на Альшанскіх могілках у Празе 19 сакавіка, не дачакаўся толькі адзінніцаці дзён да 25-гадовага юбілею азвешчання Незалежнасці Беларусі, адным з найбольшых твароў і абарон-нікаў якой ён звязаўляўся праз усё сваё жыццё.

Пахаваны ў тых аbstавінах адбыліся больш, чым «скромна». Гэстало забарані-свайм Прэзыдэнтам.

Амэрыканцы пачынаюць нас разумець

Л. Зарубашвілі ў артыкуле «Прыямы паварот політыкі ЗША ў нацыянальным пытанні», змешчаным у № 1-2 за студзень-люты 1953 г. журналу «Об'единены Кавказ», рефэрое артыкул спэцыяльнага дарадніка міністэрства за межных спраўў ЗША ў савецкіх пытаннях, Джэксона Бэрнхэм, п. н. «Палітыка вызваленія», які быў надрукаваны ў французскім палітычным месячніку «La liberté de l'Esprit» і які звязаўся адным з раздзелаў ягонай кнігі «Containment of Liberation», што гэтым днімі мае вызысьці ў Нью-Ёрку. Падволькі пагляды выдатнага і ўплывовага сяйні амэрыканскага палітыка ідуць па лініі наўшых імкненій і будзе бліспречна цікавым для нашага чытчика, мы й перадрукоўаем ніжэй аднаведную частку артыкулу Л. Зарубашвілі.

*
«Начнём з заканчэння ягонага (Джэксона Бэрнхэма — Рэд.) артыкулу, бо яно звязаўся як-бы прадаўжынем вышэйшай прыведзенага сказу Даллеса:

«У цяперашнім змаганні за апанаванні съветам, як і ў усякім канфлікце, можна прытарнаваць заўсёднае правіла, што толькі наступленне вядзе да перамогі»...

Выходзячы з гэтай тэзы Дж. Бэрнхэм разьвівае аснаўную падставу неабходнай рэальнай палітыкі Амэрыкі ў пы-

танні паняволеных нацыяў СССР, якую ён называе «палітыкай вызваленія на-цыяў».

Джэксон Бэрнхэм заяўляе, па першое, што «кожай нацыі Савецкага Саюзу належыць права самавызначэння, г.зн. незалежнасці, і гэта расцягваецца без абмежавання на ўсе нацыі, якія і да 1939 году знаходзіліся ўжо ў СССР». Што «...на глядзячы на небясьпеку таго, што распадзел Савецкага Саюзу можа давесці да зівер-балканізацыі ён быспрочна лепши за ціпераціяне палажэнне». I дабаўляе, што магчымы адмойныя наследкі тэрытарыяльнага драблення павінны быць адхіленыя свободным задайчаньнем у фэдэрациі, што ў першую чаргу часова неабходны ўстанаўлены незалежнасці: «вызваленіне — незалежнасць — федэрация — вось іяўхільныя звязёны адзінай палітычнай лініі»...

Паглябляючы аналізу, Дж. Бэрнхэм гаворыць: «Бальшыня расейскіх эміграцыйных арганізацій заяўляе, што Расейцы і нерасейцы аднолькава церпяць ад камуністычнага рэжыму і што палітыку вызваленія яны разглядаюць, як «спаратаўз і распадзеліхнага краю» (двукосе Бэрнхэма), і пераконваюць, што гэта выклікае задзіночаныя Расейскім камуністамі, як абароннікамі цэласці бальшынства».

Але, відаць, гэта не палохае Бэрнхэма іншыя падраштажа:

«Амаль усе нерасейскія эмігранты, — а сярод іх і эмігранты з нова-панаўленых нацыяў — адкідаюць гэты аргумент і падчырквашаюць, што нерасейскія нацыі ўдварячыць, так як як камуністычнай твараніі дабаўляеца для іх гнёт расейскага імпэрыялізму».

«Бальшыня нерасейскіх уважае аргумент, што такія нацыі, як Украіна, Беларусь і Грузія захочаць шукаць фэдэрациі і сувязі не з Расеяй, але з Захадам. Яны цвердзяць, што прызначэнне нерасейскіх народоў да справы рэальнага су-праціву станеца магчымым толькі ў выпадку, калі ім будзе адкрытая перспектывы бязумоўнага нацыянальнага і сацыяльнага вызваленія, і што на-вучаныя горкім дасьветчаннем гісторыя, гэтыя нацыі пакінутыя бяз увагі пад-ход, які будзе абліжоўвацца магчы-масцю, выключна, перамены формы

«Бальшыня нерасейскіх уважае аргумент, што такія нацыі, як Украіна, Беларусь і Грузія захочаць шукаць фэдэрациі і сувязі не з Расеяй, але з Захадам. Яны цвердзяць, што прызначэнне нерасейскіх народоў да справы рэальнага су-праціву станеца магчымым толькі ў выпадку, калі ім будзе адкрытая перспектывы бязумоўнага нацыянальнага і сацыяльнага вызваленія, і што на-вучаныя горкім дасьветчаннем гісторыя, гэтыя нацыі пакінутыя бяз увагі пад-ход, які будзе абліжоўвацца магчы-масцю, выключна, перамены формы

«Бальшыня нерасейскіх уважае аргумент, што такія нацыі, як Украіна, Беларусь і Грузія захочаць шукаць фэдэрациі і сувязі не з Расеяй, але з Захадам. Яны цвердзяць, што прызначэнне нерасейскіх народоў да справы рэальнага су-праціву станеца магчымым толькі ў выпадку, калі ім будзе адкрытая перспектывы бязумоўнага нацыянальнага і сацыяльнага вызваленія, і што на-вучаныя горкім дасьветчаннем гісторыя, гэтыя нацыі пакінутыя бяз увагі пад-ход, які будзе абліжоўвацца магчы-масцю, выключна, перамены формы

«Бальшыня нерасейскіх уважае аргумент, што такія нацыі, як Украіна, Беларусь і Грузія захочаць шукаць фэдэрациі і сувязі не з Расеяй, але з Захадам. Яны цвердзяць, што прызначэнне нерасейскіх народоў да справы рэальнага су-праціву станеца магчымым толькі ў выпадку, калі ім будзе адкрытая перспектывы бязумоўнага нацыянальнага і сацыяльнага вызваленія, і што на-вучаныя горкім дасьветчаннем гісторыя, гэтыя нацыі пакінутыя бяз увагі пад-ход, які будзе абліжоўвацца магчы-масцю, выключна, перамены формы

«Бальшыня нерасейскіх уважае аргумент, што такія нацыі, як Украіна, Беларусь і Грузія захочаць шукаць фэдэрациі і сувязі не з Расеяй, але з Захадам. Яны цвердзяць, што прызначэнне нерасейскіх народоў да справы рэальнага су-праціву станеца магчымым толькі ў выпадку, калі ім будзе адкрытая перспектывы бязумоўнага нацыянальнага і сацыяльнага вызваленія, і што на-вучаныя горкім дасьветчаннем гісторыя, гэтыя нацыі пакінутыя бяз увагі пад-ход, які будзе абліжоўвацца магчы-масцю, выключна, перамены формы

«Бальшыня нерасейскіх уважае аргумент, што такія нацыі, як Украіна, Беларусь і Грузія захочаць шукаць фэдэрациі і сувязі не з Расеяй, але з Захадам. Яны цвердзяць, што прызначэнне нерасейскіх народоў да справы рэальнага су-праціву станеца магчымым толькі ў выпадку, калі ім будзе адкрытая перспектывы бязумоўнага нацыянальнага і сацыяльнага вызваленія, і што на-вучаныя горкім дасьветчаннем гісторыя, гэтыя нацыі пакінутыя бяз увагі пад-ход, які будзе абліжоўвацца магчы-масцю, выключна, перамены формы

«Бальшыня нерасейскіх уважае аргумент, што такія нацыі, як Украіна, Беларусь і Грузія захочаць шукаць фэдэрациі і сувязі не з Расеяй, але з Захадам. Яны цвердзяць, што прызначэнне нерасейскіх народоў да справы рэальнага су-праціву станеца магчымым толькі ў выпадку, калі ім будзе адкрытая перспектывы бязумоўнага нацыянальнага і сацыяльнага вызваленія, і што на-вучаныя горкім дасьветчаннем гісторыя, гэтыя нацыі пакінутыя бяз увагі пад-ход, які будзе абліжоўвацца магчы-масцю, выключна, перамены формы

«Бальшыня нерасейскіх уважае аргумент, што такія нацыі, як Украіна, Беларусь і Грузія захочаць шукаць фэдэрациі і сувязі не з Расеяй, але з Захадам. Яны цвердзяць, што прызначэнне нерасейскіх народоў да справы рэальнага су-праціву станеца магчымым толькі ў выпадку, калі ім будзе адкрытая перспектывы бязумоўнага нацыянальнага і сацыяльнага вызваленія, і што на-вучаныя горкім дасьветчаннем гісторыя, гэтыя нацыі пакінутыя бяз увагі пад-ход, які будзе абліжоўвацца магчы-масцю, выключна, перамены формы

«Бальшыня нерасейскіх уважае аргумент, што такія нацыі, як Украіна, Беларусь і Грузія захочаць шукаць фэдэрациі і сувязі не з Расеяй, але з Захадам. Яны цвердзяць, што прызначэнне нерасейскіх народоў да справы рэальнага су-праціву станеца магчымым толькі ў выпадку, калі ім будзе адкрытая перспектывы бязумоўнага нацыянальнага і сацыяльнага вызваленія, і што на-вучаныя горкім дасьветчаннем гісторыя, гэтыя нацыі пакінутыя бяз увагі пад-ход, які будзе абліжоўвацца магчы-масцю, выключна, перамены формы

«Бальшыня нерасейскіх уважае аргумент, што такія нацыі, як Украіна, Беларусь і Грузія захочаць шукаць фэдэрациі і сувязі не з Расеяй, але з Захадам. Яны цвердзяць, што прызначэнне нерасейскіх народоў да справы рэальнага су-праціву станеца магчымым толькі ў выпадку, калі ім будзе адкрытая перспектывы бязумоўнага нацыянальнага і сацыяльнага вызваленія, і што на-вучаныя горкім дасьветчаннем гісторыя, гэтыя нацыі пакінутыя бяз увагі пад-ход, які будзе абліжоўвацца магчы-масцю, выключна, перамены формы

«Бальшыня нерасейскіх уважае аргумент, што такія нацыі, як Украіна, Беларусь і Грузія захочаць шукаць фэдэрациі і сувязі не з Расеяй, але з Захадам. Яны цвердзяць, што прызначэнне нерасейскіх народоў да справы рэальнага су-праціву станеца магчымым толькі ў выпадку, калі ім будзе адкрытая перспектывы бязумоўнага нацыянальнага і сацыяльнага вызваленія, і што на-вучаныя горкім дасьветчаннем гісторыя, гэтыя нацыі пакінутыя бяз увагі пад-ход, які будзе абліжоўвацца магчы-масцю, выключна, перамены формы

«Бальшыня нерасейскіх уважае аргумент, што такія нацыі, як Украіна, Беларусь і Грузія захочаць шукаць фэдэрациі і сувязі не з Расеяй, але з Захадам. Яны цвердзяць, што прызначэнне нерасейскіх народоў да справы рэальнага су-праціву станеца магчымым толькі ў выпадку, калі ім будзе адкрытая перспектывы бязумоўнага нацыянальнага і сацыяльнага вызваленія, і што на-вучаныя горкім дасьветчаннем гісторыя, гэтыя нацыі пакінутыя бяз увагі пад-ход, які будзе абліжоўвацца магчы-масцю, выключна, перамены формы

«Бальшыня нерасейскіх уважае аргумент, што такія нацыі, як Украіна, Беларусь і Грузія захочаць шукаць фэдэрациі і сувязі не з Расеяй, але з Захадам. Яны цвердзяць, што прызначэнне нерасейскіх народоў да справы рэальнага су-праціву станеца магчымым толькі ў выпадку, калі ім будзе адкрытая перспектывы бязумоўнага нацыянальнага і сацыяльнага вызваленія, і што на-вучаныя горкім дасьветчаннем гісторыя, гэтыя нацыі пакінутыя бяз увагі пад-ход, які будзе абліжоўвацца магчы-масцю, выключна, перамenes формy

«Бальшыня нерасейскіх уважае аргумент, што такія нацыі, як Украіна, Беларусь і Грузія захочаць шукаць фэдэрациі і сувязі не з Расеяй, але з Захадам. Яны цвердзяць, што прызначэнне нерасейскіх народоў да справы рэальнага су-праціву станеца магчымым толькі ў выпадку, калі ім будзе адкрытая перспектывы бязумоўнага нацыянальнага і сацыяльнага вызваленія, і што на-вучаныя горкім дасьветчаннем гісторыя, гэтыя нацыі пакінутыя бяз увагі пад-ход, які будзе абліжоўвацца магчы-масцю, выключна, перамenes формy

«Бальшыня нерасейскіх уважае аргумент, што такія нацыі, як Украіна, Беларусь і Грузія захочаць шукаць фэдэрациі і сувязі не з Расеяй, але з Захадам. Яны цвердзяць, што прызначэнне нерасейскіх народоў да справы рэальнага су-праціву станеца магчымым толькі ў выпадку, калі ім будзе адкрытая перспектывы бязумоўнага нацыянальнага і сацыяльнага вызваленія, і што на-вучаныя горкім дасьветчаннем гісторыя, гэтыя нацыі пакінутыя бяз увагі пад-ход, які будзе абліжоўвацца магчы-масцю, выключна, перамenes формy

«Бальшыня нерасейскіх уважае аргумент, што такія нацыі, як Украіна, Беларусь і Грузія захочаць шукаць фэдэрациі і сувязі не з Расеяй, але з Захадам. Яны цвердзяць, што прызначэнне нерасейскіх народоў да справы рэальнага су-праціву станеца магчымым толькі

СЛУЧЧЫНА

(Заканчэнне)

і паланаю карыстаўся на Случчыне Тро- палены і на палову зыншчаны. Саветамі густая сетка сяродных школ была рэарга- ній частцы гораду, якая называлася нізанава ў сямігадовую школы, з якіх Трайчанамі. На другі дзень Сёмухі ў дзень былі жыдоўскія. Існавала яшчэ ў шчыны, Гуменішчыны (Чэрвенішчыны) манастыр зъязджаўся і сходзіліся з перыяд Нэпу ў Слуцку школа сялянскі і навет Менічны. Багатая хлебам Случчына мела патрэбу і папяўлялася пазней у пэда- манастыром на беразе Случы знаходзі- лася і дугоўнае вучылішча. У 1925 годзе вучылішча і манастыр былі прыстасаваны пад казармы, дзе быў размешчаны пяхотны полк чырвона- армі.

На прыгожым высокім месце на рагу двух вуліц, Шырокай і Фарской, неда- лёка ад Случы знаходзіўся кальвінскі касцёл. Яго гатыцкай стромкай вежа з пазалочаным крыжам далёка была ві- даецца ад гораду. Да першай сусветнай вайны апошні пастар Курнатоўскі быў сялянтаром зусім нязначнай колькасці пратстанта гораду Слуцка. Бальшавіцкі матэрыялістычны сяветапагляд не знайшоў іншага прыстасавання для гэ- тага чудоўнага помніка старасвечаны і высокай рэлігійнай талярантнасці ў Вялікім Княстве Літоўскім (Беларускім), як прыстасаваў касцёл у 1923 годзе пад электройно. Найкаштоўнейшы архіў эпохи быў зыншчаны, а матутын арганы касцёлу разложаны. Мясцове края- знаўчae таварыства прыкладала ўсія- кія старанні, каб уберагчы гісторычныя рэчы касцёлу, але асабіўны вінкунак мела. Пазней, праз некалькі гадоў руплівае вока разбурила каштоўную і карысную працу краяведаў, бачачы тут контроверзійную загрозливую не- бясьпеку савецкаму рэжыму.

Супраць кальвінскага касцёлу пра- Случчына і яе цэнтр засталася і надалей краінай сельска- гаспадарскай сыравіны. Галаслівыя крэ- савецкай працаганды аб ператварэнні Беларусі ў прымыслову-сельскагаспадар- скую краіну Случчыны не датыкнуўся, бо на можна лічыць МТС прымыловас- цю. Толькі пад канец першай сусвет- най вайны Слуцак быў звязаны чыгу- нак, якая была дадзінута ад станцыі Уречча. Чыгунка бязумоўна ажыўала горад, асабіўна ў часы Нэпу, калі гэта быў аўтамат і моладзь, пры чым не хапала месца, каб змесціць усіх жадаючых вучыцца. Па мягчымасці адчыніліся і раўналег- лыя клясы. У лепшым будынку памяш- чалася гандлёвае вучылішча, пабудава- ным ў першых гадох нашага стагодзіз- да. У 1920 годзе гэты будынак ад- ступаючымі польскімі вайскамі быў пад-

Да суцэльнай калектывізацыі Слуцак

З ДЪЯВА III

ГАНУЛЯ — ГАРОШКА — АЛЕНКА — ЯНКА — МІКІТА

МІКІТА. (Узягнуўшы каламажку, вітаючыся з Ян- кам). Якое прыемнае, меджду прычым, спатканье, тава- риш прафэсар! Колькі лет! Колькі зім!

ЯНКА. І ні колькі лет, і ні колькі зім, а ўсяго восем ме- сяцаў, пане рэгістратор, як мы бачыліся. Але, мабыць, цяжкія вайсы спрэві, што так цяжка вам час пльыве: ме- сяцы ў цэлую леты і зімы замяніліся?

МІКІТА. Так сабе, нічога сабе, меджду прычым, пльыве.

ЯНКА. Да й што гэта з вами? Ці я ні ўпісаліся вы ў мен- скія свабодныя гэрцум-сролікі? Як тачнік які, тарабаніце гэту брычку з сабой.

ГАРОШКА. Мусіць яны пазайздросцілі конскаму хлебу.

ГАНУЛЯ. Гэта Мікітка кожны дзень на службу ез- дзіць.

МІКІТА. А так, пане прафэсар. Пры сучасным палітыч-nym і эканамічным становішчы расійскай, меджду пры- чым, імпрыя ні можна йначай. Цяпер так: калі конь можа цягніць павозку, то чалавек і пагатове. На то-е-ж у нас і а- салютная свобода, каб учё жывое мела абсолютнае раўна- праце.

ЯНКА. Раўнапраё, то раўнапраё, але-ж яно вам не загадвае быць штодзень за нейкага саматужнага вазора?

МІКІТА. О, не! Каламажку я цягаю з сабой толькі дабравольна і толькі для ўласнай выгады. Паперша: на службі і са службі важу патрэбныя сабе афіцыйлінія, меджду прычым, паперы, падруге: важу, але ўжо толькі са службі, усялякія пайкі, каапэрацыйны тавар і іншае; патрэчце: вось пападаеща па дарозе якая-небудзь кантра- банды, іначай кажучы — рэчы, якія ўвозіць у Менск заба- ронена: мука, крупы, бульба, сала, масла, цыбуля, рэдзька і гэту, меджду прычым, падобнае. Значыцца, выгандля- вай цішком, каб ніхто на бачыў, тое-сёе з гэтай кантра- банды на якую-сякую панчоху ці шкарпэтку, палажкы сабе, меджду прычым, на воз і вязі сабе ў сваёй каламаж- цы. Ну, і ці-ж нявыгодна?

АЛЕНКА. (Прабуючы падымаша пасобку партфэлі ў каламажцы). Ну, і цяжкія-ж гэтыя торбы! Ці-ж каменьне ў іх напакавана?

МІКІТА. Не каменьне, меджду прычым, мамзэль, а наш хлеб штодзенны. (Дастаючы першы партфэль). У гэ-

быў буйным гандлёвым цэнтрам, да яко- га імкнулася на толькі населеніцтва Случчыны, але частка лісцітай Бабруй- Трайчанамі. На другі дзень Сёмухі ў дзень былі жыдоўскія. Існавала яшчэ ў шчыны, Гуменішчыны (Чэрвенішчыны) манастыр зъязджаўся і сходзіліся з перыяд Нэпу ў Слуцку школа сялянскі і навет Менічны. Багатая хлебам Случчына мела патрэбу і папяўлялася пазней у пэда- манастыром на беразе Случы знаходзі- лася і дугоўнае вучылішча. У 1925 годзе вучылішча і манастыр былі прыстасаваны пад казармы, дзе быў размешчаны пяхотны полк чырвона- армі.

каб на месце цяжкасці для далейшай насельніцтва якіх у сваю чаргу часта вучылішча адчынілі, адчуваючы настачу хлеба і іншых сель-

прыватных агульна-адукацыйных 2-х ска-гаспадарскіх прадуктаў. У часы роз-

ных гадоў курсы, якія існавалі аж да

1928 году. Праз гэтыя курсы праўшы нае

эканамічнае жыццё пераставала

нармальная функцыянуваць, готава ўзаем-

ная залежнасць давала сябе моцна а-

дучваць. Нагружаныя смалою, дэціям, кавальскім вугольлем хурманкі з ля-

сных рэштак прайвалаўся Случчыну, каб

абмяніць свой прадукт на хлеб.

Кажды тыдзень у нядзелю ў Слуцку адбываўся кірмаш. Разнастайнасць та- варнага асартыменту, вялікі яго выбар

прыцягваў у кірмаш шмат людзей, на-

вес часта на маючых чаго прадаць, або

намеру купіць. Многіх прыцягвала на

кірмаш вялікое зборышча людей з раз-

настайным таварам. З аўсёднімі навед-

ся моладзь раніцца на лекці. Цёплымі

вічарамі восеніню і асабіўна вясною са-

дамі і палісадамі з мноствам розных кве-

так. З паловы жыцця вуліцы Слуцка

з'явівалі, ува ўсіх напрамках сяпішала-

ся моладзь раніцца на лекці. Цёплымі

вічарамі кірмаш прыцягваў

бліжэйшых вёсак, якія густою сеткаю

абляпілі Слуцак. Кірмаш адбываўся на

пляцы ў цэнтры гораду. Пляц рэдка

ўдзіўся голас, ды гарапікі гэта толькі сро- дак, каб прыдаць сабе больш важнасць,

а ўзпраўдь гаспадары вельмі ласкавы

да сваіх пістуну. Канюхі, гэтыя спэ-

ціяльныя, вельмі скора і бесцамілько- ви

в'ялікія, а ўстанаўліваюць каштоўнасць пасоб- ных эзэмпляраў. Случчакі какужу, кір- машіанікі закупляюць лепшия тавар і по-

тому яго прарападаюць. Моцны прыва-

заныя да вазоў стаць жарабцы, яны

сарадзіці і палахліва азіраюць напры-

вічарычыні, а ўсіх пісцівікі, якія

з'яўляюцца на кірмаше, падаюць пісцівікі

на пісцівікі, якія ўсе хурманкі. Хто пазыў-

шы ў кірмаше, на кірмаше з'яўляюцца

з'яўляюцца на кірмаше, на кірмаше з'яўляюцца

